

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

МАТЕРІАЛИ
звітної наукової вебконференції
викладачів, докторантів, аспірантів
університету за 2019 рік
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

6–8 квітня 2020 року

м. Івано-Франківськ
2020

УДК 378.4(477.86)ПНУ(082)
М34

*Рекомендовано до видання вченою радою
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
протокол № 5 від «26» травня 2020 р.*

Редакційна рада: Цепенда І.Є. – голова, ректор ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», доктор політичних наук, професор; Якубів В.М. – проректор з наукової роботи, доктор економічних наук, професор; Благун І.С. – доктор економічних наук, професор; Васильєва В.А. – доктор юридичних наук, професор; Великочий В.С. – доктор історичних наук, професор; Гасюк І.М. – доктор фізико-математичних наук, професор; Голод Р.Б. – доктор філологічних наук, професор; Гоян І.М. – доктор філософських наук, професор; Грицан А.В. – кандидат історичних наук, професор; Кондур О.С. – доктор педагогічних наук, доцент; Кугутяк М.В. – доктор історичних наук, професор; Нагорняк М.М. – доктор політичних наук, професор; Пилипів В.М. – доктор фізико-математичних наук, професор; Плекан Ю.В. – кандидат історичних наук, доцент; Случик В.М. – кандидат біологічних наук, доцент; Яців Я.М. – кандидат педагогічних наук, доцент; Яцків Н.Я. – кандидат філологічних наук, професор.

Адреса редакційної ради:
76018, Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Тел. (0342) 59-60-51

М34 **Матеріали** звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2019 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 6–8 квітня 2020 р., м. Івано-Франківськ. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2020. 507 с.

Видання містить результати наукових досліджень із проблем математики, фізики, хімії, біології, екології, лісівництва, агрохімії, економіки, історії, філософії, політології, релігієзнавства, культурології, соціології, психології, філології, педагогіки, мистецтвознавства, туризму, фізичного виховання і спорту.

Дослідження виконані в наукових лабораторіях та на кафедрах університету.

УДК 378.4(477.86)ПНУ(082)

та функціонуванні Музею відіграв відомий етнолог, доктор історичних наук, ексдиректор Музею Мирослав Сополіга. Отже, цей Музей для України і для світового українства є частиною національної пам'яті та однією з найдорожчих культурних інституцій. Лише глибоке почуття гідності сприяло тому, що в кількості років полоні чужих сусідніх культур східнославацькі русини-українці зуміли зберегти не лише свій етнічний характер, східнохристиянський обряд, а й самобутність культури та способу життя загалом.

МИРОН ФЕДОРІВ – КУЛЬТУРТРЕГЕР ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (ПЕРСОНОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ)

Яців І.В.,
аспірантка кафедри музичної україністики та
народно-інструментального мистецтва

Серед розмаїття галузей, специфіки підходів й принципів наукового дослідження особистості в інтегрованому форматі найбільш концептуальною на сьогодні залишається персонологія. Як гілка філософсько-теоретичних дисциплін, ця наука розглядає механізми становлення творчої суб'єктності особистості, через погляд на неї, як на вершину соціальної ієрархії, що володіє унікальною здатністю створити нову соціокультурну реальність.

Відтак, погляд на мистецьку постать Мирона Федоріва¹, як на суб'єкта ретрансляції традицій національної культури в контексті розвитку музичного мистецтва західної діаспори ХХ ст., зумовив вибір *теми дослідження*. Варто зазначити, що в розрізі засад аксіологічних та праксеологічних досліджень поняття культуртрегер розглядається в колі питань буття людини, її фахової діяльності й узагальнюється як «спеціалізований або галузевий рівень культурної діяльності, що має суб'єкта – творця культурно-мистецького середовища, нового культурного посередника, професіонала-комунікатора, який безпосередньо пов'язаний з суто культурними практиками; <...> забезпечує функціонування та тяглість (у єдності спадкоємності та інновацій) гуманітарної культури в суспільстві. <...> Від здійснення культуртрегерами свого фахового соціального призначення – вироблення та трансляції культурних текстів, їх інтерпретації, – залежить не лише актуальний зміст соціалізації та інкультурації окремих осіб та вікових генерацій, а й цілісність суспільства, історична перспектива, й виміри життя прийдешніх поколінь» [2, с. 2, 11–12].

У рамках проблеми дослідження, також виокремлюється категорія персонологічної науки – культурний вимір життя, що характеризує певні соціальні

¹ Мирон Федорів (1907, Тернопільщина – 1996, Філадельфія, США) – український композитор, педагог, диригент й музикознавець. У 1926–1933 рр. він навчався у Крехівському та Лаврівських монастирях на Львівщині. В 1932-му році отримав священничий сан й до 1949-го року був служителем УГКЦ. М. Федорів – випускник Варшавської (1935) й Зальцбурзької (1944) консерваторій. В 1945 році він емігрував до США, де займався різнобічною культурно-мистецькою діяльністю, чим прагнув утвердити престиж української музики і культури в Америці, й в світі [1, с. 701; 3].

ролі, моделі поведінки, які обирає для себе особистість в процесі самоактуалізації. Цей аспект в життєписі митця відображений через його музикознавчу, композиторську та культурно-громадську діяльність. Шляхом мистецьких ініціатив Мирону Федоріву вдалося зреалізувати культуротворчу місію в полі служіння українській церкві. Як фаховий музикознавець, у 1966 році після конференції єпископату УКЦ в рамках Другого Ватиканського Собору, він стає учасником Літургійної комісії при Чиказькій кафедрі у США. Переслідуючи соціально-значущу й національно-ідеологічну мету (реформацію літургійного життя в українській церкві), М. Федорів довершує видання низки наукових праць, як-от: «Напрявні праці літургійної комісії для українського церковного співу й церковних практик» (1968), «Віднова, реформа чи змаг до справжнього українського обряду по формі і змісті» (1971), «Історія церкви в Україні» (1991), «Українські Богослужбові Співи з історичного й теоретичного огляду» (1997) та ін. Окрім цього, композитор збагатив видання нотної літератури, опублікувавши збірники обрядових Літургійних циклів, зокрема: «Єрусалимська утрєня» (1971), «Воскрєсна утрєня» (1967), «Велика Вечірня з Литією» (1986) та ін.) [1, с. 727, 1053; 3].

Таким чином, митцю вдалося створити міцний фундамент для розвитку української культури, адже в умовах еміграції ним було майстерно передано найтонші ознаки національно-літургійних традицій церковного співу та популяризацію відомостей про історичне підґрунтя й етапи становлення української хорової культури. Більше того, задля культивування українських традицій в контексті американської дійсності він був постійним представником координаційних рад в осередках Громадського Комітету Українців (ГКУ) в Детройті, входив до складу президій Спільки Української Молоді Америки (СУМА), Організації Українського Визвольного Фронту (ОУВФ) та молодіжної організації «Пласт» в Чикаго та Денвері [1, с. 209, 571].

Отже, зважаючи на реалії сьогодення, прерогативою впливу патріотично налаштованого суспільства на процес насильницької асиміляції української культури повинно бути відновлення історичної пам'яті й вивчення життєпису яскравих особистостей, які в своєму часовому періоді стали суб'єктами ретрансляції національних традицій. Позаяк, комплекс реконструйованих ідей високопрофесійних митців залишається надійним дороговказом у розвитку молодого покоління українців. Відтак, до галереї видатних постатей, культуртрегерів духовної спадщини українського народу вважаємо по-праву можна вписати й ім'я Мирона Федоріва, оскільки його біографія – яскравий приклад маніфестації національно-світоглядних і естетично-художніх принципів в різних видах мистецько-культурної діяльності.

1. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.

2. Кузнецова І. Аксіологічні та праксеологічні засади становлення особистості як суб'єкта культурно-освітньої діяльності : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10. Київ, 2008. 18 с.

3. Кухар Р. Провідний сподвижник церковної музики. *Свобода*. 1997. 23 січ. № 15. С. 2–3.